

מגישות: אנסטסיה וידצקי, אלין מורן ושני ז'אן ירקוני.

אין זכויות, תרקדו

בחופשת הקיץ בני-נוער רבים בוחרים לצאת לעבוד, אולם מעסיקים מנצלים את חוסר הניסיון והידע שלהם אודות שוק העבודה. בני-נוער מדווחים שמקומות העבודה לא שומרים על זכויותיהם כחוק, אחת מהן היא דניאל, בת 16 מראשון-לציון: "התחלתי לעבוד בגלידרייה בחופש, כשקיבלתי את המשכורת הראשונה ראיתי שלא שילמו לי על השבוע הראשון. כשפניתי למנהל שלי הוא אמר לי שזו תקופת התלמדות, לא מקבלים עליה שכר. חישבתי וזה יצא כמעט 30 שעות שלא קיבלתי עליהן תשלום". דניאל איננה ייצוג מקרי או חריג של העניין, מדובר בתופעה רווחת בה מפרים את חוקי עבודת הנוער. "לא התלוננתי, רציתי להמשיך לעבוד שם וגם לא ידעתי מה לעשות ולמי לפנות".

אוכלוסיית בני-הנוער מוגדרת כאוכלוסייה חלשה שלא מרבה לפנות לסיוע ולדווח בשעת הצורך. במחקר שנערך בשנת 2018 התקבלו 21 תלונות בלבד מבני-נוער כאשר מספר המעסיקים שנפתחו להם תיקי חקירה הוא 312, ככה"נ בשל אכיפה יזומה. במחקר דומה של הסתדרות הנוער העובד והלומד נתגלה כי יותר משני שלישי מהפניות נחדלות בשלבים השונים ואינן הופכות למקרי טיפול בזכויות שנפגעו.

ניסיון לחלץ מידע עדכני בנושא לא הניב פרי. שלחנו בקשה לחופש המידע ממשרד הכלכלה, על מנת לקבל נתונים אודות הפרת זכויות עבודה של בני-נוער, אך עד ליום כתיבת הכתבה לא התקבל מענה. ביצענו סקר עצמאי כדי לנסות לקבל תשובה ולאמוד את חומרת המצב. ממצאי הסקר שערכנו בקרב 30 נערים ונערות עובדים (2022) דומים לנתונים ממחקרים של הסתדרות הנוער"ל (2019-20). הפגיעה בבני-הנוער הייתה ועודנה חמורה.

ניצול והתעמרות בעובדים הינם עבירות פליליות שאסור לעבור עליהן לסדר היום, גם כשמדובר בבני-נוער שלעיתים לא מודעים לזכויות שלהם. חרף העובדה שקיימים שלל חוקים המגינים על עובדים בישראל, פיקוח אמיתי לא מתבצע ומתאפשרת פגיעה רחבה בהם. כדי להעלות את הנושא למודעות ממשלתית ולשנות את התמונה העגומה הגשנו שאילתה לחברת הכנסת, נעמה לזימי. לזימי פועלת למען יישום זכויות סוציאליות ויוזמת הצעות חוק לרווחת הציבור. כולנו תקווה כי לזימי תצליח להביא את הנושא לראש סדר היום ולהוביל לשינוי משמעותי בכל הנוגע לניצול בני-נוער בעבודה.

תגובה מאורי מתוקי, יו"ר האגף לאיגוד מקצועי בהסתדרות הנוער"ל: "לצערי, ניצול בני-נוער הוא הנורמה ולא חריג. יש תפיסה לפיה העובד הצעיר הינו זמני, ובגלל שאין צורך בהכשרה מיוחדת קל לנצלו. העובדים הצעירים לא מודעים לזכויותיהם וסומכים על המנהלים. בנוסף, רבע מהעובדים נפגעים פיזית".

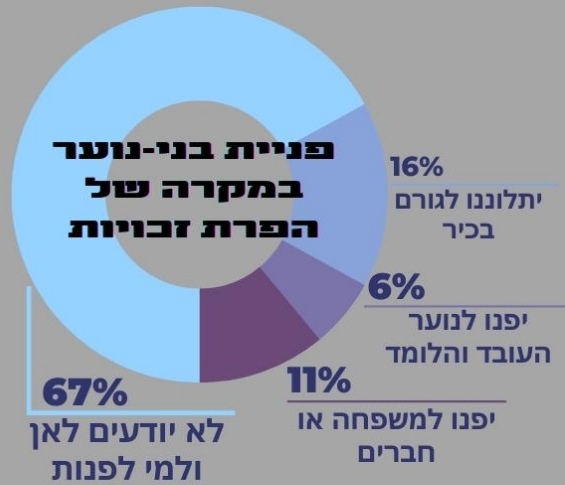
מנוצלים בני-נוער בשוק העבודה

54% מבני הנוער המועסקים מדווחים כי לא קיבלו מסמך המפרט את תנאי ההעסקה בתחילת העסקתם

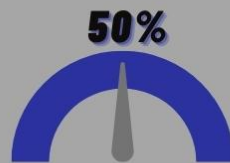
54%

46% מבני הנוער העובדים קיבלו תלושי שכר פיקטיביים או שלא קיבלו תלושי שכר כלל

46%

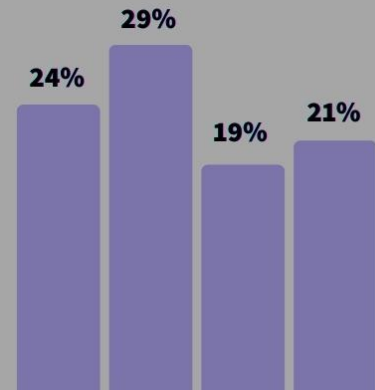

שליש מ**בני הנוער המועסקים** מדווחים כי יצא להם לעבוד מעל 8 שעות, זאת בניגוד לחוק עבודת הנוער

50% מבני הנוער אינם בטוחים שהם מקבלים את כל הזכויות המגיעות להם

אחוז בני הנוער המשתכרים שכר שעתי הנמוך מהמינימום הקבוע בחוק לפי שכבת הגיל

גיל	14-15	16	17	18
שכר מינימום	21.45	22.98	25.43	29.12

